

Húsvét 7. vasárnapja

ApCsel 1, 15–17. 20a. 20c.–26

Apostolválasztás

Az apostolok Júdás helyébe Mátyást választják, hogy velük együtt tanúskodjék a feltámadásról. Jézus mennybemenetele után egy alkalommal, amikor a testvérek mintegy százhuszan lehettek együtt, Péter szólamra emelkedett: „Testvérek, férfiak! Be kellett teljesednie az Írásnak, amelyet a Szentlélek előre megmondott Dávid szája által Júdásról, azok vezetőjéről, akik elfogták Jézust. Közénk tartozott, és ő is részt kapott a mi szolgálatunkból. Benne van ugyanis a Zsoltárok könyvében: Tiszttségét kapja meg más. Kell tehát, hogy azok közül a férfiak közül, akik mindig velünk voltak, amikor a mi Urunk, Jézus közöttünk járt-kelt – kezdve János keresztésétől egészen addig a napig, amikor felment a mennybe –, valaki velünk együtt tanúskodjék feltámadásáról.” Kijelöltek tehát kettőt: Józsefet, akit Barszabbásznak vagy más néven Jusztusznak is hívtak, és Mátyást. Majd így imádkoztak: „Uram, te ismered mindenkinek a szívét, mutasd meg, kit választasz e kettő közül, hogy átvogye az apostoli szolgálatban azt a helyet, amelyet Júdás hűtlenül elhagyott, hogy az őt megillető helyre kerüljön.” Ezután sorsot vetettek. A sors Mátyásra esett, így őt a tizenegy apostolhoz sorolták.

Ez a szöveg két eseményt is rögzít. Az egyik Júdás halálának körülményei, amely itt rögzült a leghosszabb elbeszélésben. Az apostoli hagyomány úgy tudja, Júdás öngyilkos lett. Bármilyen furcsa, de a szenvedéstörténetnek dicstelen szereplői az apostolok. Úgy tűnik, szívesen követték mesterüket a kenyérszaporításig, de megrettentek a Golgotától (vö. Kempis Tamás) Jézus peréből teljesen eltűnnek, csak Péter és Júdás szerepel a perben, illetve a per kapcsán, mindkettő negatív szerepben. A szenvedéstörténetben Máté külön anyaga Júdás öngyilkossága (Mt 27,3–10), amelynek párhuzamos szövege az ApCsel-ben található (1,16–20), de az idézett szöveg ráadásul Péter beszédének a részlete. Júdás Jézus szenvedéstörténetének legnegatívabb figurája. Az árulásának okairól megoszlanak az evangélisták véleményei, de a tényét senki sem tagadja. Az apostolok feladatukat csak a Szentlélek eljövetele után tudják ismét betölteni. Ez a szöveg éppen annak a pillanatnak a leírása, amikor végre úgy viselkednek az apostolok, ahogyan kell. Sőt a dicstelenül megcsonkult tizenkettes testületet is visszaállítják. A közbeszédben a tizenkettes testület és az

apostol-fogalom összekapcsolódott, bár nem teljesen jogosan használjuk. Ugyanis Pál is apostol volt. A tizenkettes testületnek pedig nem elsődleges feladata volt a misszionálás, mint erre a magyar apostolkodás szó is utal, hanem Jézus tanításának és a Jézusról szóló ígéhirdetésnek a hitelesítése. Ezért az apostolkollégium pótlásánál a kiválasztott személyeknek egy nagyon fontos kritériumnak kellett megfelelni.

Az apostolok azok közül a férfiak közül választottak, akik Péter szavai szerint: „mindig velünk voltak, amikor a mi Urunk, Jézus közöttünk járt-kelt – kezdve János keresztségétől egészen addig a napig, amikor felment a mennybe”. Vagyis Jézus nyilvános működésének a szem- és fültanúi közül választanak apostolt. Tudnunk kell, hogy amíg a szemtanúk élnek, nem is tartják fontosnak leírni a Jézus-eseményt, az írott szó, ugyanis nagy tekintély volt az ókorban, de ennél sokkal nagyobb tekintélynek örvendtek a szemtanúk. Ők ugyanis nem mechanikusan őrizték meg Jézus szavait, mint a későbbi kódexek, hanem személyes élményükkel együtt. Tudták tehát korrigálni, ha olyan módon értelmezte a hallgatóság, amely ellene mondott Jézus szándékának. Ezért volt fontos az ősegyházban tudni, kik azok, akik hivatalosan szem- és fültanúi Jézus tanításának, mert különben könnyen félre lehetett volna magyarázni Jézus szavait. Ma már tudjuk emiatt a Jézusról szóló hagyomány minden apró eltérés ellenére meglepően egységes. Ezt nem biztosították volna az írások, hanem csak a szemtanúk korrekciója és tekintélye. A tizenkettes kollégium személyeinek neveit ismerjük ugyan, de missziós működésükről közvetlen anyag nincs. Az ősegyházi misszióban ugyanis, ők mindig a főre, Krisztusra irányították a figyelmet. Életüket csak haláluk után foglalták írásba, de sok esetben legendás folklorisztikus hagyomány alapján. Ugyanis az apostolok életének részleteit nem őrizték ugyanolyan gonddal, mint Jézus életének, tanításának részleteit. Ez a tendencia a középkorban is megmaradt, ahol a krónikások gyakorta a nevüket csak rövidítve írták le, mert fontosabbnak tartották az üzenetet átadni, mint saját maguknak emléket állítani.

A mai individualista korban, mindenki saját magának akar emléket állítani, és nem nagyon törődik azzal, hogy az élete és tevékenysége milyen értékes az Isten előtt. Ugyanis a hírnév utáni vágy nagyobb az értékes életmű hagyományozásának vágyánál. Az apostoli korban Jézus életének és tanításának töretlen megőrzése fontosabb volt mindennél, mert az üdvösség Krisztustól és nem az apostoloktól származik. Ez a fajta értéken alapuló tekintélytisztelet megmaradt az egyházban és az értékes spiritualitásnak mindig az alapja. Mindenki fél attól, hogy olyan hírnevet hagyjon maga után, mint Júdás, inkább ezért az üdvösség szerzőjének üzenetét gondolja. Úgy gondolom, ez lenne fontos ma is.